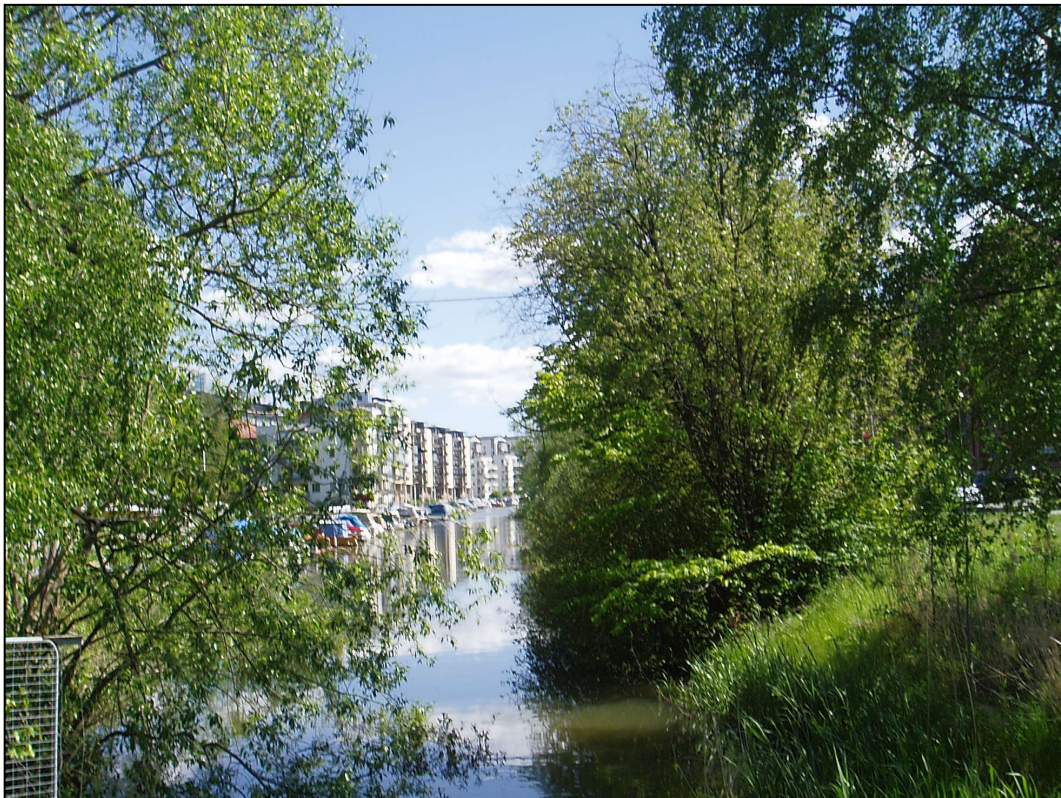

BÄLLSTAÅGRUPPEN

VERKSAMHETSBERÄTTELSE
2006

VERKSAMHETSPLAN
2007 – 2009

Framsida:

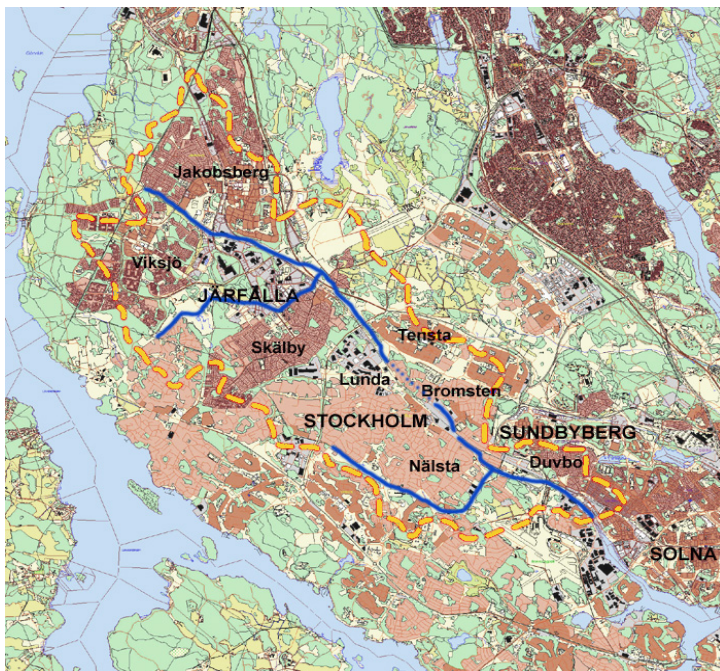
Bällstaåns mynning i Bällstaviken, juni 2006

Foto: Stina Thörnelöf

BÄLLSTAÅGRUPPEN

Vision för Bällstaån

- ❖ Bällstaån har en så god vattenstatus att närliggande delar av Bällstaviken och Ulvsundasjön under sommarhalvåret håller godkänd badvattenkvalitet.
- ❖ Bällstaån är i sin helhet ett tilltalande inslag i den miljö som omger ån.

Bällstaån med biflödena Veddestadiket (Järfälla) och Nälstadiket (Stockholm)

Samarbetets mål

- Spillvatten får inte tillföras Bällstaån, Bällstaviken eller Ulvsundasjön direkt annat än under sällan förekommande extrema situationer.
- Bällstaån bör inom en tioårsperiod (med utgångspunkt från år 2000) nå tillståndsklass 3 – höga halter – för fosfor och kväve (klassificering enligt "Bedömningsgrunder för miljökvalitet, sjöar och vattendrag" Naturvårdsverket, Rapport 4913).
- Tungmetallhalterna i Bällstaåns vatten och sediment ska successivt minska genom miljöförbättrande insatser inom tillrinningsområdet.
- Den positiva faktor som ett vattendrag kan utgöra i den bebyggda miljön ska tas tillvara. Bällstaån och de marker kring ån som ännu är disponibla bör i möjligaste mån utnyttjas för att skapa tilltalande miljöer med ån som centralt element. Tidigare "gröna avsnitt" i närheten av ån återställs eller nyskapas.
- Information om pågående och planerade aktiviteter inom tillrinningsområdet ska förmedlas till boende och andra intressenter.

Deltagare i samarbetet

Representanter för Järfälla kommun, Stockholms stad, Sundbybergs stad, Solna stad, Stockholm Vatten AB, Solna Vatten AB och Länsstyrelsen i Stockholms län deltar i samarbetet.

Parterna undertecknade i maj 2000 "Riktlinjer för samarbetet kring Bällstaån", som är ett gemensamt samarbetsdokument kring mål och åtgärder för Bällstaån.

BÄLLSTAÅGRUPPEN

VERKSAMHETSBERÄTTELSE 2006

Bällstaågruppen fungerar som informations- och samordningsgrupp för ett åtgärdsinriktat arbete för Bällstaån, inom Bällstaåns tillrinningsområde och Bällstaviken. Från och med år 2000 har gruppen årligen gjort en gemensam sammanställning av de åtgärder och undersökningar som genomförts inom tillrinningsområdet.

Under år 2006 har representanter för Bällstaågruppen deltagit i samråd med stadsbyggnadskontoret och markkontoret i Stockholms stad i samband med planering av nya bostäder i Annedal, Mariehäll och även i ett tidigt skede vad gäller omvandling av Bromstens industriområde till en ny stadsdel med bostäder och arbetsplatser. Gruppen har också deltagit i samråd på enligt miljöbalken för vattenverksamhet i Bällstaån (breddning av ån vid Annedal).

I mars deltog Bällstaågruppen med en representant vid ett möte i Eskilstuna som Vattenmyndigheten för Norra Östersjön anordnade. Temat var "Hur kan vattenvårdsorganisationernas verksamhet samordnas med övrigt vattenvårdsarbete".

Hemsidan, www.ballstaan.se, om Bällstaån/Bällstaviken och Bällstaågruppens arbete har vidareutvecklats under år 2006. Här beskrivs bland annat samarbetet, resultat från genomförda undersökningar, aktuella händelser och pågående arbete med planering av ny bebyggelse inom tillrinningsområdet.

Bällstaågruppen har haft fyra ordinarie möten år 2006. I juni genomfördes även en gemensam cykeltur längs hela Bällstaån.

Redovisning av undersökningar, åtgärder, incidenter och övriga händelser under år 2006 (se även bilaga 1)

Järfälla

Va-sektionen

- Under oktober upptäcktes ett spillvattenläckage från en dagvattenledning som ligger i gräsytan söder om Vasavägen 119-133. Dagvattenledningen hade ett rörbrott och man kunde konstatera att det utläckande dagvattnet även innehöll spillvatten. Vatten rann ut från ledningen under markytan och sipprade ut vid gång/cykelvägen mellan Vasavägen och Järnvägen. Dag- och spillvattenledningen TV-inspekterades för att finna orsaken till spillvattenläckaget. Läckaget spårades till Tallbohovs äldreboende på Snapphanevägen, där en spillvattenservis felaktigt var kopplad till dagvattenledningen.
- Överläckage från spillvattenledning till dagvattenledning inom SAABs område skulle följas upp med provtagning i Bällstaån nedströms SAAB under 2006. Detta har inte blivit utfört. Provtagning planeras istället till 2007.
- Avdelningen bekostade ett utskick till 12 400 hushåll i villa, radhus eller parhus med garage eller egen uppfart där bilägare uppmanades att inte tvätta bilen på gatan utan istället vända sig till en bensinstation med tvättautomat där det finns fullt utbyggd rening.

BÄLLSTAÅGRUPPEN

Miljö- och hälsoskyddsavdelningen

- Två områdesinventeringar av miljöfarliga verksamheter har genomförts. På Skarprättarvägen besöktes 34 företag varav uppföljning krävdes på nio. På Jättevägen besöktes 20 företag varav sju fick uppföljning.
- Diskussioner förs om krav på att SAAB ska införa en mer omfattande rening av dagvattnet från deras parkeringsytor än bara sandfång i dagvattenbrunnar.
- Inventeringen av avloppssituationen i Kyrkbyn, som genomfördes 2005, har lett fram till ett uppdrag om att upprätta en detaljplan där man planerar för kommande kommunalt VA.
- Under maj 2006 sattes brunnfilter av märket Flexiclean ut i fyra dagvattenbrunnar i Jakobsbergs centrum samt på ett avlägset ställe med låg trafikintensitet. Filtren kommer att sitta ute i ett år och därefter sker en utvärdering av deras funktion samt förmåga att samla upp föroreningar i filterinsatsen.
- Uppföljning av brunninsatser på p-platser inom fastighetsmark har i maj 2006 lett till ett brev till berörd fastighetsägare. Krav ställs på egenkontroll som innebär att brunninsatserna byts ut en gång per år.
- Synpunkter har lämnats till länsstyrelsen om krav på rening av dagvatten som avbördas till Bällstaån från nyetablering av en skrotverksamhet inom Veddestaområdet. Ärendet fortsätter att handläggas under 2007.

Stockholms stad

Miljöförvaltningen

- Inga rapporterade klagomål om oljeutläpp/oljefilm i Bällstaån har inkommit under 2006.
- En tillsynskampanj mot små verkstäder inom Lunda industriområde har utförts. 19 verkstäder inspekterades. Tonvikten på tillsynen var kontroll av farligt avfall och kemikalier för att minska risk för utsläpp till luft och dagvatten. Resultatet av kampanjen presenteras i rapporten ”Verkstäder i Lunda industriområde – tillsynskampanj 2006”
- Kuusakoski metallåtervinning, Bromstensvägen 176 i Spånga, har inkommit med en dagvattenutredning. Bland annat ska ytor hårdgöras och oljeavskiljare installeras.
- Riskbedömning av hur konstaterade toluenföroreningar från Sun Chemical, Bromstensvägen 152 i Spånga, sprids till omgivningen har varit under utredning av f d verksamhetsutövaren (redovisas under 2007).

Stockholm Vatten

- Stockholm Vatten AB har tagit hjälp av Carl Bro för att utreda möjligheterna till rening av trafikdagvatten från Ulvsundavägen utmed Solvalla. Vägen har en trafikintensitet på 44000 fordon/dygn och ca 800 m vägsträcka och stora parkeringsytor avvattnas till Bällstaån strax nedströms Solvalla vid den planerade bebyggelsen i kv. Annedal.
- En dagvattenanläggning eventuellt en våtmark för trafikdagvattnet från Ulvsundavägen planeras inom kv. Annedal. Dagvattenanläggningen/våtmarken utförs i samband med

BÄLLSTAÅGRUPPEN

exploateringen. Våtmarken/dagvattenanläggningen ersätter den tidigare planerade våtmarken vid Ulvsundavägen. (se föregående punkt)

- Stockholm Vatten AB arbetar inom ramen för miljömiljarden med att skapa en hydrauliskt/hydrologisk modell av Bällstaån. Arbetet pågick under hela 2006 och beräknas vara avslutat till sommaren 2007.

Modellen över Bällstaån redovisar i detalj vilka olika områden bostäder (industrier, bostäder, grönytor m.m.) som är anslutna till ån. Den visar även vilka olika diken och dagvattenledningar som är anslutna. Det betyder att det kommer att finnas en detaljerad plan (plankarta) med tillhörande längsprofil, tvärsektioner och fotografier längs hela ån och Nälsta dike. Modellen fungerar som en utmärkt redovisning av hur ån ser ut.

I modellen ingår även en beskrivning (utifrån flödesmätningar, vattenprovtagningar och beräkningar) av vattenflödet, låga och höga vattennivåer inklusive översvåmningsområden, vattenkvalitet under hela året och vid olika typer av nederbörd och nivåer i Mälaren. Modellen kommer att kunna användas för att undvika översvåmningsrisker inom befintliga bostads- och industriområden och vid planering av nya exploateringsområden (t.ex. Annedal och Bromstens industriområde) samt för optimering av befintliga dagvattenanläggningar. Den går vidare att använda för att förbättra vattenflödet och vattenkvaliteten i Bällstaån/Bällstaviken genom att i modellen lägga in/simulera olika slag av åtgärder t.ex. dammar/våtmarker.

- I samband med pågående och planerade exploateringar (bl. a i kv. Annedal), förtätningar och vägbyggen sker en översyn av dagvattenhanteringen. Inget VA- eller dagvattenreningsprojekt utfördes dock år 2006.
- Under år 2006-2007 (klart år 2007) utförs exploateringen i kv. Erik norr om Solvalla. Dagvatten leds till Bällstaån varav en del fördröjs/infiltreras innan det avleds till ån.
- Exploateringen av Beckomberga påbörjades (mest planeringen). Under 2007 utförs Beckomberga exploatering etapp 1 och 2. Det betyder att dagvatten från några ha hårdgjord yta i Beckomberga (några hundra l/s) kommer att via en ny 800 mm dagvattenledning att ledas till Nälsta Dike.
- Ny- och omläggning av VA-ledningar har år 2006 utförts på några enstaka ställen, bl.a. i Toppbrinken.

Övrigt

- I Nälsta dike har två dagvattendammar (utvidgning av diket) utförts vid Sundby friområde, nordväst om Bromma flygplats (klara våren 2006). Ansvariga för projektet är Stockholms stads exploateringskontor.

BÄLLSTAÅGRUPPEN

Sundbybergs stad

- Miljötillsyn vid mindre miljöfarliga verksamheter har genomförts under år 2006. Tillsynen fokuserades på kemikaliehantering och hantering av farligt avfall.
- För att förbättra avfallshanteringen i kommunen har alla källsorteringsstationer inspekterats och ett faktablad om rivningsavfall har tagits fram.
- En informationskampanj om fördelarna med friktionsdäck har genomförts under år 2006.

Solna Stad och Solna Vatten

- Under våren 2006 startades en förvaltningsövergripande arbetsgrupp för dagvattenfrågor.
- Under söndagen den 17 december 2006 konstaterade Stockholms Brandförsvaret ett utsläpp av någon lättare olja till Bällstaviken, eventuellt diesel. Utsläppet syntes på en cirka 500 meter lång sträcka i viken, både norr och söder om Huvudstabron och cirka 1-2 meter ut från strandkanten. Brandförsvaret informerade Kustbevakningen och miljö- och hälsoskyddsförvaltningen. Kustbevakningen lade ut absorberande länsar som sög upp nästan all olja. Miljö- och hälsoskyddskontoret informerade Solna Vatten och även Stockholm och Sundbyberg om utsläppet. Källan till utsläppet är inte känd, trots försök till att spåra. Bland annat spanade en polishelikopter från luften för att se var utsläppet kom ifrån och Solna Vatten kontrollerade de tre dagvattenutloppen som mynnar i området.

Länsstyrelsen

- Bällstaån har sedan 1997 ingått i det regionala miljöövervakningsprogrammet för Stockholms län. Mätningar har sedan dess genomförts vid åns mynning en gång per månad. I provtagningsprogrammet ingår utöver sedvanliga parametrar även analys av tungmetallhalter. Resultatet av provtagningarna framgår av bilaga 3.

Bällstaågruppens fortsatta arbete (se även bilaga 2)

Gruppens fortsatta arbete bedrivs i enlighet med de riktlinjer för samarbetet kring Bällstaån som fastställts i samarbetsdokumentet. Framtida åtgärder ligger i linje med de åtgärder som föreslagits i dokumentets bilagor. Gruppträffarna (4-5 gånger/år) fungerar också som ett forum för tankeutbyte kring planärenden och liknande frågor som kan påverka ån och dess närområden. Sakkunniga i olika frågor bjuds regelbundet in för att ge och få information. Gruppen har mer målmedvetet börjat formulera arbetsuppgifter i anslutning till Bällstaån som kan intressera studerande för examensarbeten.

Bilaga 1:	Genomförda åtgärder 2006
Bilaga 2:	Verksamhetsplan år 2007 - 2009
Bilaga 3:	Provtagningar i Bällstaån 1997 -2006

BÄLLSTAÅGRUPPEN

GENOMFÖRDA ÅTGÄRDER 2006

	Åtgärd	Sträcka/ Område	Orsak
Järfälla	Områdesinventering av miljöfarliga verksamheter.	Skarprättarvägen och Jättevägen	Minska utsläpp av föroreningar till dagvatten
	Förprojektering av dagvattenanläggning för att rena dagvatten från parkeringsytor vid SAAB. Samarbete mellan SAAB och va-sektionen	Veddesta	Minska utsläpp av föroreningar till dagvatten
	Omkoppling av spillvattenledning från dagvattenledning.	Tallbohovs äldreboende och Snapphanevägen	Förhindra överläckage från spillvatten till dagvattenledning.
	Detaljplanläggning påbörjad	Kyrkbyn	Minska utsläpp av föroreningar till Bällstaån.
	Utskick av informationskort om att inte tvätta bilen på gatan	12 400 hushåll i villa, radhus, parhus med garageuppfart	Upplysa om förbud att tvätta bilen på gatan, önskvärt att tvätta den i automattvätt med avancerad rening
	Utplacering av brunnsfilter i dagvattenbrunnar	Centrala Jakobsberg med avrinning till Bällstaån	Utvärdera teknik med insatser i brunnsfilter
	Remissvar på tillståndsansökan till länsstyrelsen, krav på dagvattenrening	Veddesta	Minska föroreningar till Bällstaån
Stockholm	Tillsynskampanj hos 19 små verkstäder	Lunda industriområde	Bland annat minska utsläpp av föroreningar till dagvatten
	Utredning av möjligheten att rena trafikdagvatten från Ulvsundavägen	Ulvsundavägen vid Solvalla (ca 2-4 ha)	Förorenat dagvatten avleds idag till Bällstaån
	Översyn av dagvattenhantering	Bland annat Annedal - Bällstaviken	Förbättring av dagvattenhantering i samband med ny bebyggelse.
	Ny- och omläggning av va-ledningar	Bl. a Toppbrinken	Minska risk för utläckage eller bräddning av avloppsvatten till Bällstaån.
	Anläggning av två dammar i Nälstadiket	Sundby friområde	Utvidgning av diket för att synliggöra vattnet i den bebyggda miljön.

LÄNSSTYRELSEN I
STOCKHOLMS LÄN

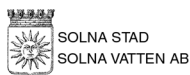
MILJÖFÖRVALTNINGEN

SOLNA STAD
SOLNA VATTEN ABSundbybergs
stad

Järfälla Kommun

BÄLLSTAÅGRUPPEN

	Åtgärd	Sträcka/ Område	Orsak
Sundbyberg	Mindre miljöfarliga verksamheter, bland annat bilvårdsanläggningar, har inspekterats.	Hela Sundbybergs kommun.	Förbättrad kemikaliehantering och hantering av farligt avfall kan påverka dagvattenkvaliteten positivt.
	Tillsyn över källsorteringsstationer.	Hela Sundbybergs kommun	Förbättrad ordning och sortering och mindre avfall i naturen kan påverka dagvattenkvaliteten positivt.
	Ett faktablad om bygg- och rivningsavfall har tagits fram för att delas ut vid bygg- och rivningslov.	Hela Sundbybergs kommun	Förbättrad ordning och sortering och mindre avfall i naturen kan påverka dagvattenkvaliteten positivt.
	Informationskampanj om fördelarna med friktionsdäck.	Hela Sundbybergs kommun	Färre dubbdäck ger mindre mängd partiklar i luft och dagvatten.
Solna	En förvaltningsövergripande arbetsgrupp för dagvattenfrågor har startat.	Solna stad	Behov av gemensamt synsätt vad gäller kommunens hantering av dagvatten
Länsstyrelsen	Vattenkemisk provtagning 12 ggr/år	Bällstaåns mynning	Regional miljöövervakning.

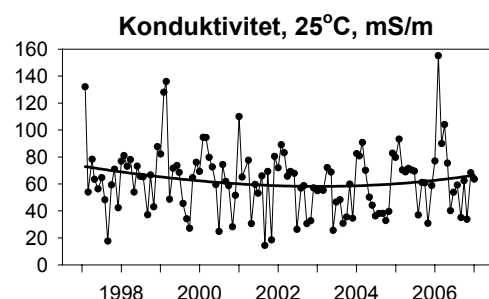
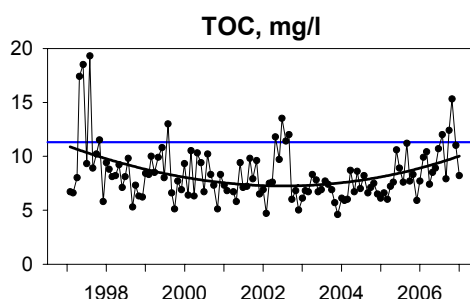
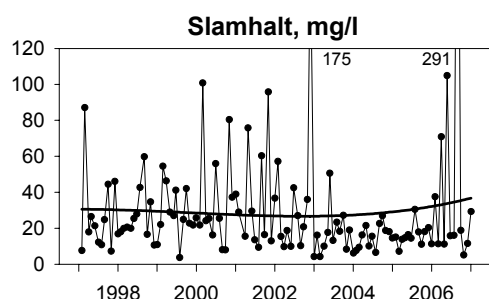
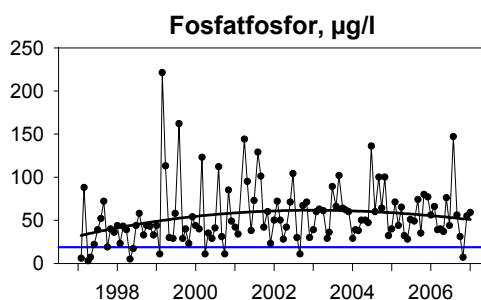
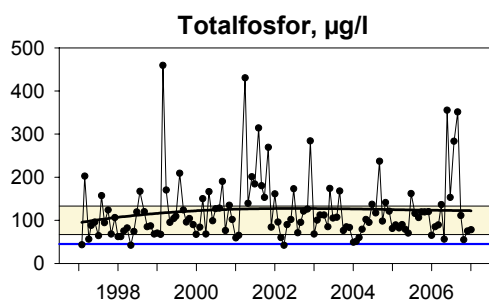
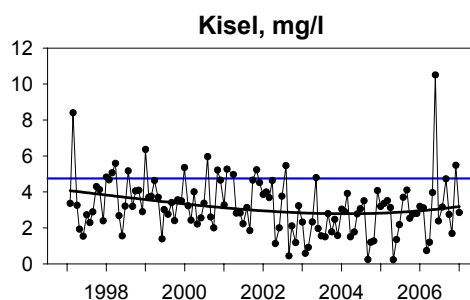
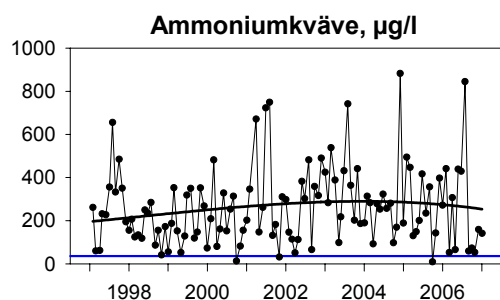
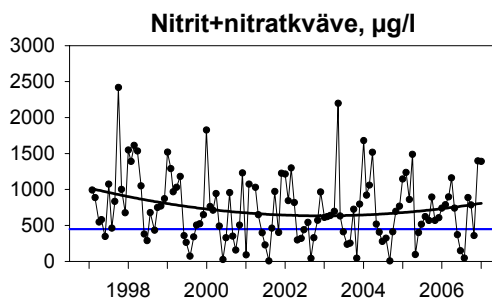
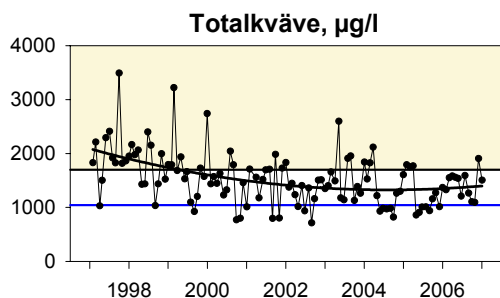

BÄLLSTAÅGRUPPEN

VERKSAMHETSPLAN ÅR 2007 - 2009

Provtagningar/mätningar	Status
Årlig provtagning i Bällstaåns mynning med provtagning en gång per månad (Länsstyrelsen)	Genomförs sedan 1997
Populationsstudie av fisk med elfiske i Stockholms del av ån. (Idrottsförvaltningen i Stockholms stad)	Har av resursskäl inte genomförts 2006.
Bottenfaunaprovtagning, uppföljning, Stockholms del av Bällstaån (Stockholm Vatten)	Genomförs 2007
Sammanställning och rapportering av bottenfaunaprovtagningar gjorda 2001, 2003. Bearbetning av resultat från provtagning år 2004. (Stockholm Vatten)	Pågående
Redovisning av resultat från vattenkemisk miljöövervakning på Bällstågruppens hemsida.	Redovisning sker senast 31/3 2007
Information	
Informationskampanj för medborgare om att inte tvätta bilen på gatan.	Genomförd i Järfälla 2006 och kommer göras även 2007.
Iordningställa informationsplatser längs Bällstaån/Bällstaviken.	Genomfört i Järfälla
Uppdatering av hemsida om Bällstaån/Bällstaviken. Huvudansvar: Stockholm Vatten	Sker kontinuerligt
Åtgärder	
Ta fram underlag till samlat åtgärdsprogram för Bällstaåns avrinningsområde samt Bällstaviken och Ulvsundasjön. I arbetet ingår att klargöra ansvar för skötsel dagvattendammar inom tillrinningsområdet.	Påbörjas under 2007
Översyn och åtgärdande av dagvattenhantering i samband med exploateringar och vägbyggen	Sker i samband med att aktuella ärenden hanteras.
Rening av trafikdagvatten från Ulvsundavägen (Stockholm Vatten)	Utförs i samband med bebyggelse i kv Annedal
Tillsyn av miljöfarliga verksamheter med inriktning på att minska risken för att föroreningar tillförs Bällstaån, Bällstaviken och Ulvunda sjön.	Sker kontinuerligt
Utredningar	
DHI har på uppdrag av Stockholm Vatten tagit fram en sammanhållen hydraulisk och hydrologisk modell för hela Bällstaån samt en förenklad profilkarta med plushöjder utmärkta. Modellen är ett planeringsunderlag vid utredningar av orsak och behov av åtgärder med avseende på dagvattenföroreningar och risk för översvämningar.	Arbetet slutredovisas under år 2007.

Provtagningar i Bällstaån 1997 – 2006

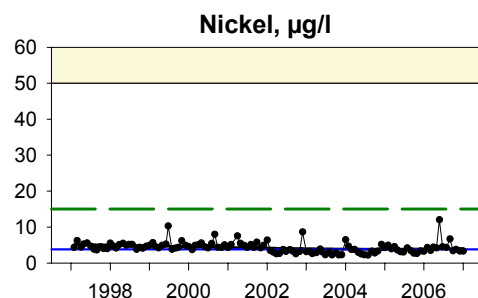
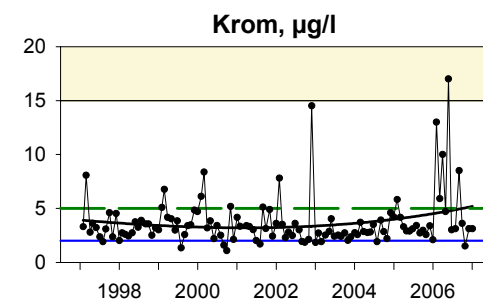
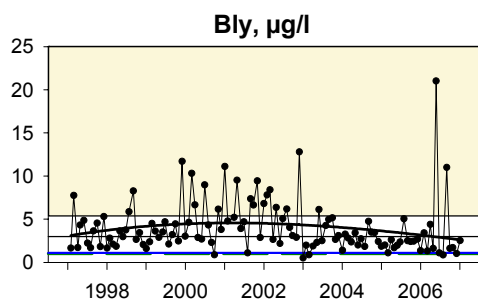
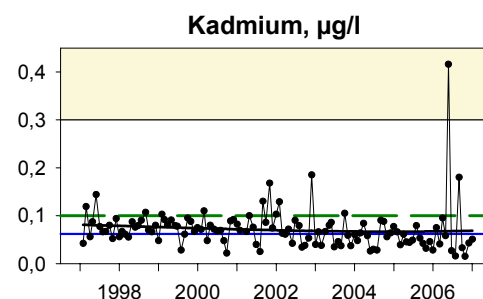
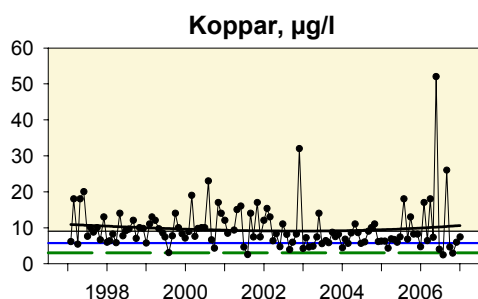
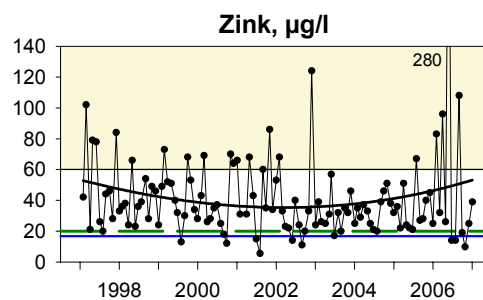
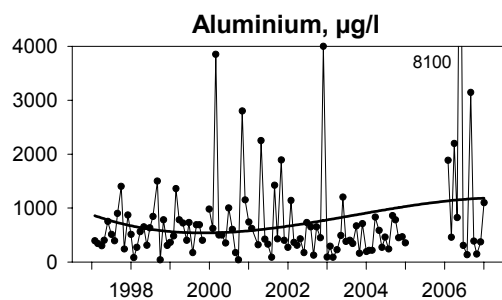
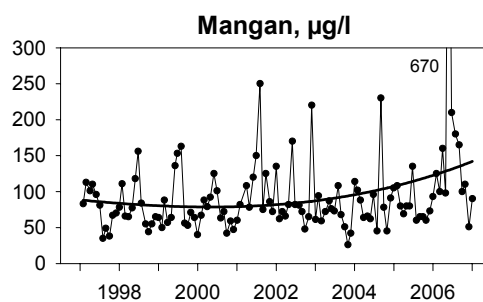
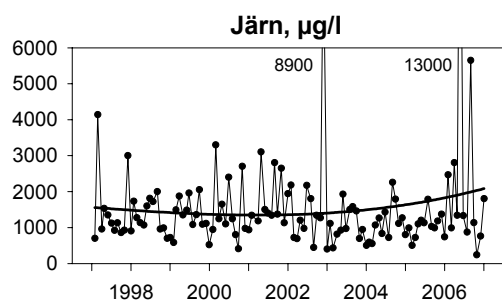
Bällstaåns mynning 1997-2006

Kväve, fosfor, slamhalt, TOC och konduktivitet.

Färgade fält visar höga förluster av kväve och fosfor enligt Naturvårdsverkets bedömningsgrunder (1999) vid en avrinning av 240 mm.

De blåa linjerna i sju av diagrammen visar genomsnittliga halter i Igelbäckens mynning 2001.

Jämförelsen i sju av diagrammen med halter i Igelbäcken, som ligger nära Bällstaån men betydligt mindre påverkad av mänskliga aktiviteter, visar högre halter i Bällstaån av fosfor och kväve, medan halterna av kisel och TOC (totalt organiskt kol) är lägre. De mycket höga ammoniumhalterna i Bällstaån är anmärkningsvärda och beror troligen på tillförsel av mer eller mindre renat avloppsvatten.

Bällstaåns mynning 1997-2006

Metaller.

Färgade fält visar höga halter enligt Naturvårdsverkets bedömningsgrunder (1999). Bedömningsgrunderna omfattar inte järn, mangan och aluminium.

De blåa linjerna i sex av diagrammen visar genomsnittliga halter i Igelbäckens mynning 2001.

I sex av diagrammen jämförs halterna i Bällstaån med genomsnittliga halter i Igelbäckens mynning 2001. Vattnet i Bällstaån, som är mer påverkat av mänskliga aktiviteter, har betydligt större innehåll av de metaller, som oftast förekommer i förhöjda halter i Stockholms vattenområden - zink, koppar och framförallt bly. Dessa metaller kommer främst från biltrafik och bebyggelse. I Bällstaån kan också industrier bidra, vilket även gäller krom.